

Folketingets Kirkeudvalg
Christiansborg
1240 København K

udvalg@ft.dk

Kirkeministeriet
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2123
1015 København K
www.km.dk

Telefon 3392 3390
Telefax 3392 3913
e-post km@km.dk

Dokument nr.: 113185/11

Dato: 16. december 2011

Kirkeudvalget har ved brev af 30. november 2011 (KIU L 17 – spørgsmål 1) bedt om min besvarelse af spørgsmål:

”Er det korrekt opfattet, at Menighedsrådsloven fortolkes således, at der i hvert sogn kun kan være en kirkeværg og et kirkeudvalg, selvom det i nogle tilfælde er blevet accepteret, at der i sogne med flere kirker har været en kirkeværg og et kirkeudvalg for hver af kirkerne? I bekræftende fald bedes ministeren redegøre for, hvorfor et sogn, uanset størrelse, kun kan have en kirkeværg og et kirkeudvalg, og om ministeren i givet fald vil være indstillet på, i forbindelse med L 17, at ændre reglerne således, at der tillades et kirkeudvalg og en kirkeværg for hver kirke i stedet for hvert sogn.”

Svar:

Der er to lovbestemmelser, som angår henholdsvis valg af kirkeværg og nedsættelse af det stående kirke- og kirkegårdsudvalg.

Vedrørende kirkeværg:

Reglerne om valg af kirkeværg fremgår af lov om menighedsråd. Det følger af § 10, stk. 1, 1.pkt., i lov om menighedsråd, at menighedsrådet skal vælge en kirkeværg.

Et fælles menighedsråd for to eller flere sogne kan dog vælge en kirkeværg for hver kirke, jf. § 10, stk. 1, 3. pkt., i lov om menighedsråd. Bestemmelsen, der er en særregel for fælles menighedsråd, blev vedtaget af Folketinget den 15. april 2010 (lov nr. 406 af 21. april 2010 om ændring af lov om menighedsråd og lov om folkekirkens økonomi). Bestemmelsen trådte i kraft den 1. oktober 2010.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget (L 105/2009-I), at det ikke er hensigten med lovforslaget at foretage ændringer i forhold til de eksisterende regler om kirkeværg for et menighedsråd, som kun dækker et sogn. Dette gælder også, selv om der i sognet skulle være flere kirker.

Hensigten med lovforslaget var således alene at give menighedsråd, som ønsker at indgå i et fælles menighedsråd, mulighed at vælge en kirkeværg for hver kirke uden at skulle søge dispensation hertil.

Lovforslaget var baseret på ministeriets erfaringer om ønsker fra menighedsrådene, når de overvejede at indgå i et fælles menighedsråd med nabosogne. Der indkom over 140 ansøgninger med dispensationsanmodninger op til menighedsrådsvalget i 2008. Anmodningerne vedrørte typisk antallet af valg-

Kirkeministeriet

Dokument nr.:
Side 2

te medlemmer, fordelingen af medlemmer mellem sognene samt antallet af kirkeværger. Muligheden for at kunne vælge en kirkeværge for hver kirke var således et hyppigt ønske, og ofte en forudsætning for, at de enkelte menighedsråd ville indgå i et fælles menighedsråd. Begrundelserne for ansøgningerne om flere kirkeværger var endvidere ofte et ønske, om at en person med tilknytning til det pågældende sogn kunne fortsætte med at varetage opgaven som kirkeværge for sognets kirke.

Ministeriet har kun fået enkelte anmodninger fra menighedsråd i et sogn med flere kirker om at måtte have flere kirkeværger i et sogn. Der er i disse få tilfælde givet dispensation til, at et menighedsråd for et sogn med flere kirker kan have flere kirkeværger. Hjemlen til dispensationen er § 43, stk. 6, i lov om menighedsråd.

Vedrørende det stående udvalg "kirke- og kirkegårdsudvalget":

Reglen om det stående udvalg fremgår af § 17 i menighedsrådsloven. Menighedsrådet skal således nedsætte et stående udvalg (typisk kaldet kirkeudvalget eller kirkegårdsudvalget).

Formålet med udvalget er at varetage tilsynet med kirken og kirkegårdens vedligeholdelse og drift, kirkeværgens forretningsførelse samt udførelse af mindre arbejder ved kirke og kirkegård.

Der er ikke særlige bestemmelser i lov om menighedsråd for fælles menighedsråd vedrørende det stående udvalg. Dette betyder, at der kun skal nedsættes et stående udvalg uanset, at menighedsrådet har ansvar for flere kirker og kirkegårde.

Ministeriet har med hjemmel i lov om menighedsråd § 43 adgang til at dispensere fra lovens § 17, sådan at der nedsættes flere stående udvalg eller foretages en opdeling af udvalgets opgaver. Der har dog, som det beskrives nedenfor, ikke været et stort ønske om dispensation fra lovens § 17.

Fra 2004 til 2011 har ministeriet således i 5 konkrete sager om oprettelsen af fælles menighedsråd dispenseret fra bestemmelsen i § 17, sådan at det fælles menighedsråd har fået mulighed for at nedsætte flere stående udvalg end loven foreskriver. Antallet af ekstra kirke- og kirkegårdsudvalg er 1 eller 2 afhængig af hvor mange sogne, der deltager i det fælles menighedsråd.

I disse ganske få sager er ønsket om at have flere stående udvalg under det fælles menighedsråd typisk begrundet med, at menighedsrådene gerne vil have lokale personer fra det enkelte sogn til at varetage tilsynet med sognets kirke og kirkegård. Oprettelsen af særskilte stående udvalg for det enkelte sogn i samarbejdet har således haft afgørende betydning for menighedsrådenes beslutning om at indgå i det nye fælles menighedsråd. Ministeriet har

Kirkeministeriet

Dokument nr.:
Side 3

med dispensationerne støttet disse menighedsråd i processen om oprettelse af et fælles menighedsråd.

Herudover er der givet dispensation fra lovens § 17 i forbindelse med samarbejder mellem menighedsråd om fælles kirkegårdsdrift. Dispensationerne er givet til, at det enkelte menighedsråd overlader en del af det stående udvalgs opgaver til et fælles udvalg / en fælles kirkegårdsbestyrelse mellem menighedsrådene.

I 2009 har ministeriet tillige givet dispensation fra bestemmelsen i § 17 til et menighedsråd i et sogn med en kirke, således at menighedsrådet kan opdele det stående udvalg i to. Den konkrete sag er begrundet med fysiske omstændigheder, idet der er en geografisk afstand mellem kirke og kirkegård, som gør det ønskeligt for menighedsrådet med opdelingen.

Som det fremgår af denne redegørelse, er der som alt overvejende hovedregel tale om, at ønsket om flere stående udvalg opstår, når der er tale om kirker, der er beliggende i forskellige sogne, og hvor menighedsrådene enten danner et fælles menighedsråd eller indgår et samarbejde om kirkegårdsdrift.

Overvejelser om regelændringer

Jeg kan oplyse, at ønsker om ændring af § 10, stk. 1, og § 17 i lov om menighedsråd ikke har været på tale i arbejdet med at justere på lov om valg til menighedsråd i forbindelse med forberedelsen af menighedsrådsvalget 2012.

Som beskrevet ovenfor blev der sidste år gennemført en lovændring om antallet af kirkeværger for fælles menighedsråd. Som det også nævnes, var det et bevidst valg at bevare den almindelige ordening for menighedsråd, der dækker et sogn og dermed som alt overvejende hovedregel også kun har ansvaret for en kirke.

Ud fra antallet af modtaget anmodninger om dispensationer fra § 10, stk. 1, og § 17 i lov om menighedsråd, er det mit indtryk, at der ikke har vist sig behov for yderligere lovændringer, der giver mulighed for flere kirkeværger eller flere stående udvalg i det enkelte sogn. Dette gælder også, selv om der er flere kirker i sognet.

Jeg vil naturligvis følge området tæt og vil herunder være opmærksom på, om der kommer en stigning i antallet af dispensationsansøgninger på dette område.

Manu Sareen

/ Helene Munch